

SALAMAT, MUNDO

Nakarating na ako sa dulo ng mga hangganang ito sa parehong paraan na nakarating ako sa maraming lugar sa buhay ko — hindi sumusunod sa perpektong mapa, kundi sumusunod sa isang sinulid. Nang simulan ko ang landas na ito, hindi ako bumubuo ng isang saga. Sinusubukan ko lang unawain kung bakit patuloy na nabubuhay ang ilang tao sa loob natin, kung bakit nagiging aral ang ilang sugat, kung bakit dinadala ng panahon ang maraming bagay ngunit hindi lahat.

Sa paglipas ng mga taon, naunawaan kong ang ANG MGA TAONG NANATILI ay hindi isinilang mula sa isang tatak, isang kompanya, o kahit isang pamilya. Isinilang ito mula sa isang tanong: paano matatawid ng isang buhay ang mga panahon, bansa, kultura at tao nang hindi nawawala ang sariling pagkakakilanlan? Hindi ko natagpuan ang sagot sa mga resulta. Natagpuan ko ito sa mga relasyon — sapagkat walang tunay na nakakabuo sa sarili nang mag-isa, walang lumalaki nang mag-isa, walang nakakaligtas nang mag-isa.

Sa pagkakarating dito, nais kong kilalanin ang di-nakikitang maraming tao sa likod ng bawat landas: ang lolo ko, tatay ko, nanay ko, para sa mga ipinasa nila nang hindi na kailangang ipaliwanag; ang mga babaeng unang nakakita bago ko pa naunawaan ang nangyayari; ang mga kasamahan, kliyente, estranghero na lahat, sa iba't ibang paraan, ay nagturo sa akin ng isang bagay; ang mga bansang nagpaalala sa akin na mas malawak ang mundo kaysa sa ating mga paniniwala; at kahit ang mga umalis, ang mga kawalang humubog sa lalaking naging ako nang kasinlaki ng mga presensya.

Taglay ng gawaing ito ang pangalan ko. Ngunit hindi lamang ito akin. Pag-aari din ito ng lahat ng, sinasadya man o hindi, nag-iwan ng bakas sa daan. Kung sa mga pahinang ito ay natagpuan mo ang isang bagay na sarili mo, hindi na lamang akin ang kuwentong ito. Naging kaunti ring iyo na ito. Kaya't hindi ako nagsasara ng paalam. Nagsasara ako ng pasasalamat.

*Ferdinando Frega
Gillette Man*